

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 179

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ.Γεώργιο Λογιάδη
2. Υπουργείο Οικονομικών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 2100/26.11.2020 Ερώτηση με θέμα:
«Η Σύμπραξη Εκδοτών ζητάει άμεσα και έμεσα μέτρα για την ενίσχυση του κλάδου του βιβλίου»

Σχετικό: Το με αρ. πρωτ. 7479/21.1.2021 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών – Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου.

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 2100/26.11.2020 Ερώτησης του Βουλευτή, κ. Γεώργιου Λογιάδη, και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού από την πρώτη στιγμή της επέλευσης της πανδημίας και των περιοριστικών μέτρων αναστολής δραστηριοτήτων για την προστασία της δημόσιας υγείας, ανέλαβε πλήθος πρωτοβουλιών, ώστε να στηριχθεί όσο το δυνατόν περισσότερο οικονομικά συνολικά ο τομέας του σύγχρονου πολιτισμού, αλλά και ειδικά ο χώρος του βιβλίου. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν θεσπισθεί εξειδικευμένα μέτρα στήριξης έναντι των επιπτώσεων της πανδημίας, πέρα από τα οριζόντια μέτρα στήριξης που υιοθέτησε συνολικά η κυβέρνηση και των οποίων δικαιούχοι τυγχάνουν και οι επαγγελματίες του χώρου του βιβλίου, εκδότες και συγγραφείς.

Συγκεκριμένα:

Ως προς την προβολή και προώθηση του βιβλίου στην Ελλάδα και το εξωτερικό:

Το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού βρίσκεται σε διαδικασία χρηματοδότησης με €310.000 της αναδιοργάνωσης της ελληνικής συμμετοχής σε διεθνείς εκθέσεις βιβλίου στο εξωτερικό, προσαρμοζόμενο στις ανάγκες που έχουν προκύψει από την κρίση της πανδημίας, αλλά και επικαιροποιώντας το μοντέλο προβολής και προώθησης, ώστε να ανταποκρίνεται στο σύγχρονο περιβάλλον του βιβλίου.

Στο πλαίσιο αυτό, η 17^η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης, η οποία αναδιοργανώθηκε και προσαρμόστηκε στα νέα δεδομένα και στο σύγχρονο περιβάλλον του βιβλίου, πραγματοποιήθηκε με απόλυτη επιτυχία. Ειδικότερα, η 17^η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης διήρκησε 11 ημέρες, κατά τις οποίες υπήρξαν συνολικά 210 εκδηλώσεις, 100 ώρες ζωντανής μετάδοσης, 4 κανάλια ταυτόχρονης μετάδοσης και 112 συμμετοχές εκδοτών και φορέων. Σε αυτές τις εκδηλώσεις συμμετείχαν 700 ομιλητές, εκ των οποίων περισσότερες από 40 διεθνείς συμμετοχές από σπουδαίους συγγραφείς σε 5 θεματικούς άξονες. Κατά τη διάρκεια της διοργάνωσης, πραγματοποιήθηκαν 3 φεστιβάλ, ενώ 57

εκδηλώσεις, 16 εκδοτικοί οίκοι και 8 πολιτιστικοί φορείς προέρχονταν από την Παιδική Γωνιά, τη Γωνιά των Εφήβων και τη Γωνιά των Εκπαιδευτικών. Επιπλέον, στις 6 ελληνογερμανικές επαγγελματικές συναντήσεις έλαβαν μέρος συνολικά 806 άνθρωποι ανάμεσα στους οποίους εκδότες, μεταφραστές, βιβλιοπώλες και στελέχη του εκδοτικού χώρου, ενώ σε 23 εκδηλώσεις είχαμε τη συμμετοχή της Ρωσίας στο πλαίσιο του έτους Γλώσσας και Λογοτεχνίας.

Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, Instagram) υπήρξαν συνολικά 1.186 αναρτήσεις σχετικές με την Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης ενώ καταγράφηκαν 144.576 λεπτά παρακολούθησης video σε facebook και youtube. Τέλος, παρατηρείται ότι ποσοστό 35% των επισκεπτών ήταν ηλικίας 18-34 ετών, ενώ ποσοστό 28% των όσων παρακολούθησαν τη διοργάνωση προέρχονταν από Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Αγγλία, Γαλλία και Κύπρο.

Επίσης είμαστε στη διαδικασία ενεργοποίησης νέου μεταφραστικού προγράμματος στο πλαίσιο συνεργασίας της Διεύθυνσης Γραμμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού. Επιπλέον, η Διεύθυνση Γραμμάτων του ΥΠΠΟΑ προωθεί τη μετάφραση Ανθολογιών Ποίησης και Διηγήματος από τα Κρατικά μας Βραβεία σε διάφορες γλώσσες για την προώθηση των ελληνικών γραμμάτων στο εξωτερικό. Έχει ολοκληρωθεί η μετάφραση και η έκδοση στα ιταλικά και ρωσικά. Ολοκληρώνεται η έκδοση στα γερμανικά, ενώ προγραμματίζεται επίσης η μετάφραση των Ανθολογιών σε Γαλλικά, Αγγλικά, Βουλγαρικά, Κινεζικά και Πορτογαλικά.

Ως προς τον φορέα βιβλίου:

Με τεράστια καθυστέρηση, στις τελευταίες ημέρες της θητείας της, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ κατέθεσε ένα νομοσχέδιο για τη θέσπιση φορέα βιβλίου. Το εν λόγω νομοσχέδιο έδινε βαρύτητα όχι στο βιβλίο, αλλά στην θέσπιση ενός δύσκαμπτου, πολύπλοκου, πολυπληθούς και κοστοβόρου μηχανισμού αμφίβολης αποτελεσματικότητας.

Ωστόσο, ουσιαστική πολιτική για το βιβλίο δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς τη σύμπραξη όλων των καθ' ύλην αρμόδιων υπουργείων, δηλαδή των υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών, με τη συνεργασία, κατά περίπτωση, και των υπουργείων Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κάτι που δυστυχώς το προτεινόμενο σχέδιο νόμου της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δεν προέβλεπε και που νομοτελειακά θα οδηγούσε σε απαξίωση εν τη γενέσει του προτεινόμενου φορέα. Χαρακτηριστικό του πόσο ανεπαρκής προεργασία είχε υπάρξει από την προηγούμενη κυβέρνηση ως προς τον προτεινόμενο φορέα είναι το γεγονός πως ακόμα και για τα ακίνητα στα οποία υποτίθεται ότι βάσει του νομοσχεδίου επρόκειτο να λειτουργήσει «άμεσα» (επί των οδών Πανός 19 & Θόλου και Πανός 19α & Θρασυβούλου) δεν είχε ληφθεί καμία μέριμνα επισκευής και ανακαίνισής τους.

Στον αντίποδα, η παρούσα κυβέρνηση ξεκινά με τη σύσταση ομάδας εργασίας των τριών Υπουργείων (Πολιτισμού και Αθλητισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών), προκειμένου να προκύψει μία ενιαία πολιτική για το βιβλίο και συνεπακόλουθα ένας φορέας αντάξιος των σύγχρονων αναγκών και των διεθνών απαιτήσεων στο χώρο του βιβλίου. Στο ενδιαμέσο διάστημα, το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού, το οποίο ούτως ή άλλως αποτελεί διάδοχο φορέα του ΕΚΕΒΙ σε μια σειρά θεμάτων (π.χ. εκθέσεις βιβλίου, BIBLIONET κ.λπ.) θα ενισχυθεί ως προς τη δραστηριότητά του σε σχέση με το βιβλίο έτσι ώστε άμεσα και χωρίς να επιβαρυνθούν ασκόπως οι Έλληνες φορολογούμενοι να υπάρξουν λύσεις για το βιβλίο.

Ως προς τα πνευματικά δικαιώματα και τον δημόσιο δανεισμό:

Το ΥΠΠΟΑ, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας, προχώρησε πρόσφατα σε μία σημαντική νομοθετική ρύθμιση με στόχο την ενίσχυση της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, με το άρθρο 25 του ν. 4708/2020, υιοθετήθηκε η δυνατότητα του «dynamic blocking injunction» (δυναμικές αποφάσεις), ενός δυναμικού εργαλείου στην καταπολέμηση της διαδικτυακής πειρατείας, μεταξύ άλλων και στο χώρο του βιβλίου. Με τη νέα διάταξη, η οποία αντικαθιστά το άρθρο 66Ε του ν. 2121/1993, ενισχύεται η απαγόρευση πρόσβασης σε ιστοσελίδες με παράνομο περιεχόμενο, καθώς προβλέπεται μηχανισμός ταχείας αντίδρασης για κλώνους της αρχικής ιστοσελίδας, η οποία εμφανίζεται σε νέα διεύθυνση IP ή URL, εφόσον αποδεικνύεται ότι αφορά στο ίδιο περιεχόμενο. Έτσι περιορίζεται ουσιαστικά το φαινόμενο της διαδικτυακής πειρατείας, μειώνεται ο χρόνος

απόκρισης και προστατεύεται αποτελεσματικά το πνευματικό έργο των δημιουργών και καλλιτεχνών.

Επιπλέον, ο ΟΠΙ επεξεργάστηκε και υπέβαλε στο ΥΠΠΟΑ σχέδιο νόμου για το δημόσιο δανεισμό βιβλίων, με σκοπό την τροποποίηση των διατάξεων του ν. 2121/1993. Παράλληλα, εξετάζονται από τον ΟΠΙ προτάσεις νομοθετικών τροποποιήσεων που έχει αιτηθεί ο οργανισμός συλλογικής διαχείρισης έργων του λόγου "ΟΣΔΕΛ", καθώς και η δυνατότητα επίσπευσης της διαδικασίας ενσωμάτωσης των άρθρων της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στη ψηφιακή ενιαία αγορά.

Περαιτέρω, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία διασφάλισε την ένταξη στα οριζόντια μέτρα στήριξης των κλάδων, που πλήττονται από την εξάπλωση του κορωνοϊού, και τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες που έχουν Κύριο ΚΑΔ έναν από τους παρακάτω, συναφείς με τον κλάδο του βιβλίου:

✓ 5811 – Έκδοση βιβλίων – Συμπεριλαμβάνονται και όλοι οι επιμέρους ΚΑΔ που ξεκινούν από 5811, π.χ. 5811.30 – Παραγωγή online βιβλίων,

✓ 9003 – Καλλιτεχνική δημιουργία – Συμπεριλαμβάνονται και όλοι οι επιμέρους ΚΑΔ που ξεκινούν από 9003, π.χ. 9003.1112 – Υπηρεσίες συγγραφέα.

Ως προς τα τιθέμενα ερωτήματα

Ως προς το πρώτο ερώτημα, αναφορικά με την απευθείας επιδότηση της βιβλιοπαραγωγής, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, εξ ορισμού έχει αρμοδιότητα να στηρίζει και να ενισχύει οικονομικά μόνο μη κερδοσκοπικές νομικές οντότητες και όχι εμπορικές επιχειρήσεις, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και μάλιστα μόνο για την ανάπτυξη πολιτιστικής δράσης και όχι για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών ή καταστατικών σκοπών, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρ. 7 του Ν. 2557/1997 (βλ. σχετικά Γνωμοδότηση Νομικού Συμβουλίου του Κράτους υπ' αρ. 1/2020).

Επομένως, το ΥΠΠΟΑ, εκ του νομικού πλαισίου που το διέπει, νομιμοποιείται να επιχορηγεί φορείς με κοινωφελείς ή πολιτιστικούς σκοπούς αποκλειστικά και σε καμία περίπτωση δεν δικαιούται να επιχορηγεί επιχειρήσεις.

Ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι εκδοτικοί οίκοι, ως οντότητες που αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα, αντιμετωπίζονται οικονομικά, όπως και οι λοιποί δραστηριοποιούμενοι φορείς, στη χώρα σύμφωνα με τα εξαγγελθέντα και εφαρμοζόμενα μέτρα του συνερωτώμενου Υπουργείου Οικονομικών καθώς και του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Επομένως, οι εκδοτικοί οίκοι, υπάγονται στα αντίστοιχα προβλεπόμενα μέτρα στήριξης για όσο αυτά παρέχονται.

Περαιτέρω, ειδικότερα ως προς το δεύτερο ερώτημα περί ψηφιοποίησης των υπηρεσιών των βιβλιοπωλείων και την κάλυψη της δαπάνης της διαδικτυακής τους διαφήμισης μέσω προγράμματος ΕΣΠΑ, επισημαίνουμε ότι τέτοιο πρόγραμμα υφίσταται ήδη και η σχετική πρόσκληση με κωδικό αριθμό 140 βρίσκεται αναρτημένη στον ακόλουθο σύνδεσμο: http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/prosklhsh_140.pdf.

Μεταξύ των επιλέξιμων ΚΑΔ είναι και ο ΚΑΔ ο συναφής με τις δραστηριότητες των βιβλιοπωλείων.

Αναφορικά με το τρίτο και τέταρτο ερώτημα, το Υπουργείο Οικονομικών, στην αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτουν τα ανωτέρω ερωτήματα έχει τοποθετηθεί επ' αυτών, απαντώντας αρμοδίως στην ερώτηση με την υπ' αρ. 7479ΕΞ2021/21.1.2020 απάντησή του.

Ως προς το πέμπτο ερώτημα και πιο συγκεκριμένα ως προς τη στήριξη της αλυσίδας αξίας του βιβλίου επισημαίνεται ότι έχει ήδη υπογραφεί από 9.9.2020, μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του ΟΑΕΔ για τη στήριξη του κλάδου του βιβλίου, το οποίο και υλοποιείται σταδιακά.

Αντικείμενο του μνημονίου είναι η διαμόρφωση και εκτέλεση, με πρωτοβουλία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και με τη συνδρομή και υποστήριξη του ΟΑΕΔ,

προγράμματος με σκοπό τη διάθεση σε όλους ανεξαιρέτως τους άνεργους νέους ηλικίας έως 24 ετών πιστωτικών σημειωμάτων (voucher) αξίας €20 για την αγορά βιβλίων από βιβλιοπωλεία σε όλη την Ελλάδα, που θα επιλέξουν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του ΟΑΕΔ, το πρόγραμμα θα καλύψει 62.651 δικαιούχους, και η αξία του θα ανέλθει σε €1.253.020. Ειδοποιός διαφορά του προγράμματος αυτού, σε σχέση με άλλα προγράμματα του ΟΑΕΔ, είναι ότι καλύπτει το σύνολο του ωφελούμενου πληθυσμού. Κάθε εγγεγραμμένος στα μητρώα του ΟΑΕΔ, άνεργος ηλικίας έως 24 ετών, αυτομάτως καθίσταται δικαιούχος του συγκεκριμένου voucher.

Με την πρωτοβουλία αυτή, που βρίσκεται σήμερα σε τελικό στάδιο υλοποίησης, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ανταποκρίνεται σε δύο βασικούς του στόχους: αφενός την προαγωγή της φιλαναγνωσίας και, μάλιστα, σε νεαρές ηλικίες, και αφετέρου τη στήριξη της αλυσίδας αξίας του βιβλίου από τον συγγραφέα και τον εκδότη έως τον βιβλιοπώλη, στο πλαίσιο του ευρύτερου προγράμματος στήριξης του πολιτισμού στην περίοδο της πανδημίας.

Ως προς το έκτο ερώτημα αρμόδιο να απαντήσει είναι το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, ενώ ως προς το έβδομο ερώτημα τονίζεται ότι ο καθορισμός της τιμής του βιβλίου εκφεύγει των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να παραβλεφθεί πως το προτεινόμενο στην ερώτηση μέτρο συνιστά μέτρο δια του οποίου μετακυλιέται το κόστος προς τον καταναλωτή.

Τέλος, ως προς τα αιτούμενα έμμεσα μέτρα αξίζει να σημειωθεί ότι ο εμπλουτισμός των κρατικών, σχολικών και δημοτικών βιβλιοθηκών εκφεύγει του πεδίου των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, διότι ανήκουν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών αντίστοιχα.

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι όπως προβλέπει ο νόμος 3905/2010 (Άρθρο 40, παρ.8), αντίτυπα των βιβλίων που βραβεύονται με Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο αγοράζονται από το ΥΠΠΟΑ, προκειμένου να διανεμηθούν σε Τμήματα Νεοελληνικών Σπουδών Σχολών του εξωτερικού και του εσωτερικού, σε Βιβλιοθήκες, καθώς και σε σωφρονιστικά καταστήματα (ενηλίκων και ανηλίκων).

Ειδικότερα, στο πλαίσιο υλοποίησης της πολιτικής βιβλίου και προώθησης της φιλαναγνωσίας, και συνεκτιμώντας τις συνθήκες που διαμορφώνει η πανδημία για τον κλάδο του βιβλίου, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, ενέκρινε την αγορά βιβλίων βραβευμένων με Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία κατά τα έτη 2012 - 2016 (εκδόσεις 2011-2015).

Τα βιβλία που βραβεύθηκαν με τα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία το 2017 και το 2018 έχουν ήδη αγορασθεί από το ΥΠΠΟΑ και διανέμονται σταδιακά. Σε εκκρεμότητα είχε παραμείνει η αγορά των βιβλίων που βραβεύθηκαν από το 2012 έως και το 2016 (βιβλιοπαραγωγές 2011-2015), ωστόσο η εκκρεμότητα αυτή έχει αρθεί με την παρούσα πρωτοβουλία του ΥΠΠΟΑ, που έρχεται να συμβάλει ενεργά στην ενίσχυση της αλυσίδας του βιβλίου.

Η αγορά των βιβλίων θα υλοποιηθεί με τη συνεργασία του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού που θα καλύψει το κόστος για την αγορά έως του ποσού των 60.000 ευρώ από το ποσόν χρηματοδότησης που έχει ήδη λάβει από το ΥΠΠΟΑ κατά το έτος 2020 για την υποστήριξη και υλοποίηση δράσεων στην Ελλάδα και τον διεθνή χώρο και που παραμένει αδιάθετο έως σήμερα εξαιτίας της ματαίωσης των εκδηλώσεων λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που δημιουργήθηκαν από την πανδημία του Covid-19.

Ο Υφυπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
Νικόλαος Γιατρομανωλάκης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως Σύγχρονου Πολιτισμού